

NÁROK NA ODPOČET DPH

Nová naděje

Odpočty daně z přidané hodnoty (DPH) jsou daňovým subjektům správcem daně zadržovány či odmítány, pokud se v postupných obchodních transakcích objeví podvodná jednání a předchozí dodavatelé účtovanou daň neodvedou. Takový postup již nesmějí správci daně uplatňovat. DPH funguje na principu neutrality a nárok na odpočet daně na vstupu je jejím základním prvkem. Správci daně si však neuznávají nárok na odpočet daně na vstupu zjednodušují svoji roli při správě státních příjmů. Správci takto často uplatňují moc vůči plátcům, kteří své povinnosti plní a bez vlastního zavinění se mohou stát nepřímou a vedlejší obětí podvodu namířeného proti státnímu rozpočtu.

UKONČENÍ SVÉVOLNÉHO POSTUPU

Velkou nadějí na ukončení tohoto svévolného postupu správců daně poskytl již v roce 2006 Soudní dvůr Evropských společenství (ESD). Protože se však Česká republika teprve vstupem do Evropské unie plně přihlásila ke všem principům DPH upraveným směrnicemi EU, bylo otázkou, zda se ochrany evropským právem dostane i případům z doby před jejím vstupem do EU. Jedno z posledních rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (NSS) nyní ukazuje, že na ochranu před nezákonným postupem správců daně může sloužit judikatura ESD i pro období, kdy Česká republika nebyla členem Evropské unie.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že i zákon o DPH z doby před vstupem ČR do EU je nutné vykládat ve smyslu judikatury Soudního dvora Evropských společenství. V případě neuznávání nároků na odpočet jsou velmi důležitá především dvě rozhodnutí ESD – z 12. ledna 2006 ve spojených věcech C-354/03, C-355/03 a C-484/03 Optigen a z 6. července 2006 ve spojených věcech C-439/04 a C-440/04 Kittel. Právě v těchto dvou případech ESD konstatoval, že když v řetězových obchodních transakcích nastane určité podvodné jednání, na kterém se plátce uplatňující nárok na odpočet DPH na vstupu nepodílí, nemůže mu být jeho nárok na odpočet daně na vstupu odmítnut.

DŮLEŽITÝ VZKAZ

Kolotočovým podvodům v oblasti DPH se žádný stát nemůže vyhnout. Je však otázkou, jak jednotlivý stát bude v případě podvodných jednání reagovat a na kom bude podvodně vylákanou či nezákonně neodvedenou daň ve skutečnosti vymáhat. Správce daně to často činí proti tomu, koho má nejbližší. Respektive proti tomu, kdo s ním ve skutečnosti spolupracuje. Nová judikatura NSS potvrzuje, že tento postup není správný. Současně jde o velmi důležitý vzkaz pro plátce, kteří postupují čestně a v souladu s právními předpisy, že jejich nárok na odpočet daně na vstupu nebude zpochybňován, když se jiný účastník na předchozím stupni



VÁCLAV PÁTEK, daňový specialista, advokátní kancelář Kocián Šolc Balaščík

transakce podílí na podvodném jednání, jež převážně spočívá v neodvedení příslušné účtované daně.

Podstatou komentovaného sporu mezi plátcem a správcem daně byly obchody se zlatem. Správce daně odmítl uznat nárok na odpočet daně u společnosti Soliter s odůvodněním, že její dodavatelé neprokázali nákup zlata, které dodávali. Někteří z původních dodavatelů nebyli v průběhu následné daňové kontroly k dosažení, a proto správce daně odvodil podvodné jednání. Obětí podvodného jednání se však takto nepřímou měla stát společnost Soliter, která byla na konci daného obchodního řetězce a jež utrpěla tím, že jí byl odmítnut nárok na odpočet daně na vstupu.

ZTOTOŽNĚNÍ S EVROPSKOU JUDIKATUROU

V komentovaném případě je důležité, že postup správního orgánu byl odmítnut s odvoláním na citovanou judikaturu ESD již na úrovni Krajského soudu v Ústí nad Labem. Příklad se před NSS dostal, když Finanční ředitelství v Ústí nad Labem podalo proti rozhodnutí krajského soudu kasační stížnost. Přestože prvoinstanční soudní rozhodnutí bylo zrušeno, NSS se závěry krajského soudu ohledně aplikace evropské judikatury ztotožnil. Nová rozhodnutí z 10. dubna, čísla jednací 2 Afs 35/2007-111 a 2 Afs 37/2007-97, proto nyní skýtají naději i jiným plátcům, vůči nimž správci daně postupují nepřiměřeně a nezákonně. ■

